

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Milana Deáka a JUDr. Oľgy Trnkovej v právnej veci navrhovateľky **I.**, bývajúcej v N., proti odporcovi **Z.** v H. Č. **o neplatnosť výpovede** z pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 7 C 104/2004, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 5. júna 2007 sp. zn. 17 Co 376/2006 a rozsudku Okresného súdu Trenčín zo 17. októbra 2006 č.k. 7C 104/2006- 96, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 5. júna 2007 sp. zn. 17 Co 376/2006 a rozsudok Okresného súdu Trenčín zo 17. októbra 2006, č.k. 7 C 104/2006 – 96 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Trenčín na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom zo 17. októbra 2006 č.k. 7C 104/2006- 96 zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa domáhala určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru danej jej odporcom 29. apríla 2004 a zaplata náhrady mzdy; zároveň rozhodol o povinnosti navrhovateľky zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vo výške 18 795 Sk. Rozhodnutie odôvodnil tým, že výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce bol daný, pretože navrhovateľka nespĺňa predpoklady odbornej a pedagogickej spôsobilosti na výkon práce učiteľky podľa § 2 vyhl. č. 41/1996 Z.z. Uviedol, že navrhovateľka preukázane v čase rozviazania pracovného pomeru nespĺňala podmienky v zmysle vyhl. č.

41/1996 Z.z. a keď na vysokej škole neštudovala a nedopĺňala si pedagogické vzdelanie, vlastným zavinením stratila spôsobilosť na výkon práce. Navrhovateľka dostala výpoveď pre uvedené nespĺňanie predpokladov ustanovených právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce, preto v zmysle § 64 ods. 3 písm. d/ Zákonníka práce sa na navrhovateľku nevzťahuje zákaz výpovede, i keď bola v čase dania výpovede tehotná. Mal za to, že pre navrhovateľku odporca nemá žiadne vhodné pracovné miesto, keďže voľné pracovné miesta boli už obsadené a výslovne si vyžadovali pedagogické vzdelanie, ktoré navrhovateľka nemala a nemá. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil úspešnosťou odporcu v konaní (§ 142 ods. 1 O.s.p.), keď trovy konania odporcovi vznikli jeho právnym zastúpením advokátom.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 5 júna 2007 sp. zn. 17 Co 376/2006 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia zdôraznil, že dôvod výpovede podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce bol daný, pretože navrhovateľka nespĺňala kvalifikačné predpoklady odbornej spôsobilosti ani predpoklady pedagogickej spôsobilosti pre výkon práce; mala iba ukončené stredoškolské vzdelanie s maturitou - gymnázium a 6 rokov jazykovej školy bez štátnej záverečnej skúšky z jazyka. V spojitosti s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou poukázal na ustanovenia vyhlášky č. 41/1996 Z.z. Podľa dohody účastníkov o zvýšení kvalifikácie z 15. októbra 1996 si navrhovateľka mala zvýšiť svoju kvalifikáciu štúdiom popri zamestnaní na Filozofickej fakulte v Nitre a štúdium malo byť ukončené v júni 2000. Navrhovateľka si však nezvýšila ani odbornú ani pedagogickú kvalifikáciu, pričom odporca nemal záujem, aby u neho bol zamestnanec v pracovnom pomere, ktorý nespĺňa odborné kvalifikačné predpoklady pre výkon danej práce. Výrok o nepriznaní náhrady trov odvolacieho konania odporcovi odôvodnil nepodaním návrhu na prisúdenie náhrady týchto trov v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p. úspešným účastníkom konania (§ 142 ods. 1 a § 224 ods.1 O.s.p.).

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu navrhovateľky podal mimoriadne dovolanie, ktorým napadol oba rozsudky súdov nižších súdov. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci nižšími súdmi (§ 243 f/ ods. 1 písm. c/ O.s.p.) a inou vadou v konaní pred okresným súdom, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243 f/ ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Poukázal na to, že odporca vo výpovedi z 29. apríla 2004 uviedol ako výpovedný dôvod § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka

práce, že navrhovateľka nespĺňa predpoklady ustanovené právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce. Vo výpovedi síce odporca poukázal na nesplnenie dohody o zvyšovaní kvalifikácie z 15. októbra 1996, nesplnenie takejto dohody však nemôže byť výpovedným dôvodom v zmysle § 63 Zákonníka práce, uvedené ustanovenie nesplnenie dohody zo strany zamestnanca ako výpovedný dôvod nepredpokladá. Z výpovede nevyplýva konkrétne, aké predpoklady na výkon dohodnutej práce navrhovateľka nespĺňala. Neuvádza sa v nej, či navrhovateľka nespĺňa požiadavku odbornej, resp. pedagogickej spôsobilosti, prípadne iné predpoklady potrebné na výkon jej práce učiteľa. V súdnom konaní bolo preukázané, že navrhovateľka požiadavku odbornej a pedagogickej spôsobilosti nespĺňa, iné predpoklady na výkon práce vo verejnom záujme (spôsobilosť, bezúhonnosť) však spĺňala, resp. tieto spochybňované neboli. Vo výpovedi je potrebné nielen citáciu právneho predpisu, ale aj skutkovo konkretizovať výpovedný dôvod tak, aby nebol zameniteľný, inak je výpoveď neplatná. Na základe uvedeného neurčitého výpovedného dôvodu považoval výpoveď z 29. apríla 2004 za neplatnú. Obom súdom okrem chybnjej aplikácie § 61 ods. 2 Zákonníka práce vyčítal nerešpektovanie § 74 Zákonníka práce, uvedúc, že odporca prerokoval výpoveď z pracovného pomeru danú navrhovateľke so zástupcami zamestnancov, v oznámení o tom, že navrhovateľka dostáva výpoveď, však nie je výpovedný dôvod dostatočne skutkovo konkretizovaný, keď chýba uvedenie, ktoré predpoklady na výkon práce navrhovateľka nespĺňa. Bol preto názoru, že k účinnému prerokovaniu výpovede zo strany zamestnávateľa s odborovým orgánom nedošlo, nebola teda splnená hmotnoprávna podmienka platnosti výpovede v zmysle § 74 Zákonníka práce. Napokon namietal, že okresný súd porušil ust. § 226 O.s.p. o viazanosti právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tejto veci v rozhodnutí z 15. novembra 2005 sp. zn. 17 Co 138/05, podľa ktorého sa mal zaoberať ponukovou povinnosťou zo strany zamestnávateľa pri platnej výpovedi. Nedostatočným zaoberaním sa touto skutočnosťou podľa generálneho prokurátora rozhodnutie okresného súdu trpí nedostatkami v zisťovaní skutočností rozhodných pre rozhodnutie vo veci, keď splnenie ponukovej povinnosti vhodnej práce zo strany zamestnávateľa tvorí hmotnoprávnu podmienku výpovede; v takomto postupe videl inú vadu konania, ktorá mala mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243 f/ ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Účastníci konania sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10 ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor

Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu navrhovateľky (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozsudky v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora je treba vyhovieť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 243i ods. 1 v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa Najvyšší súd Slovenskej republiky najprv otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ – g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípadne nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). V mimoriadnom dovolaní nebola namietaná existencia niektorej z väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p.) a žiadna z nich nebola v konaní o mimoriadnom dovolaní zistená.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. písm. c/ O.s.p.) a to v spojitosti s aplikáciou ustanovenia § 61 ods. 2 v spojení s § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce a s aplikáciou ustanovenia § 74 Zákonníka práce. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 61 ods. 1 Zákonníka práce (zák.č. 311/2001 Z.z. v znení účinnom v čase výpovede z pracovného pomeru, ďalej len Zákonník práce) výpoveďou môže skončiť

pracovný pomer zamestnávateľ aj zamestnanec. Výpoveď musí byť písomná a doručená, inak je neplatná.

Podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce, zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov ustanovených v tomto zákone. Dôvod výpovede sa musí vo výpovedi skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, inak je výpoveď neplatná. Dôvod výpovede nemožno dodatočne meniť.

Podľa § 63 ods. 1 písm. d/ bod 1. Zákonníka práce, zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď z dôvodu, ak zamestnanec nespĺňa predpoklady ustanovené právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce.

Podľa § 74 Zákonníka práce, výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je zamestnávateľ povinný vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov, inak je neplatná. Zástupca zamestnancov je povinný prerokovať výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa do desiatich kalendárnych dní odo dňa doručenia písomnej žiadosti zamestnávateľom. Ak v uvedenej lehote nedôjde k prerokovaniu, platí, že k prerokovaniu došlo.

Predmetnom konania v prejednávanej veci bol návrh na určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, ktorú dal odporca navrhovateľke podľa § 63 ods. 1 písm. d/ Zákonníka práce pre nespĺňanie predpokladu ustanoveného právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce. Vo výpovedi síce odporca poukázal na nesplnenie dohody o zvyšovaní kvalifikácie z 15. októbra 1996, nesplnenie takejto dohody však uvedený výpovedný dôvod nezakladá. Ani veta vo výpovedi, že „podmienkou vykonávania funkcie, na ktorú ste zaradená, je v zmysle zákona č. 552/2003 Z.z. spĺňať kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné predpoklady podľa vyhlášky Ministerstva školstva SR č. 41/1996 Z.z. o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických pracovníkov v znení neskorších predpisov“, nedáva odpoveď na to, ktorý predpoklad ustanovený právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce, navrhovateľka nespĺňa, v ktorom nesplnení je treba vidieť výpovedný dôvod daný odporcom.

Požiadavky na stupeň a odbor vzdelania jednotlivých kategórií pedagogických zamestnancov v súlade s § 4 ods. 3 prvá veta vyhlášky Ministerstva školstva SR č. 41/1996

Z.z. o odbornej a pedagogickej spôsobilosti pedagogických zamestnancov sú uvedené v prílohe tejto vyhlášky. Okrem splnenia stanovenej požiadavky na stupeň a odbor vzdelania pri jednotlivých kategóriách pedagogických zamestnancov, ako sú uvedené v prílohe tejto vyhlášky, musia učitelia ako zamestnanci vykonávajúci prácu vo verejnom záujme spĺňať na výkon dohodnutej práce aj ďalšie, t.j. nielen odborné a pedagogické, predpoklady spôsobilosti k výkonu práce.

Zák. č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme v § 3 ods. 1 stanovuje ako predpoklady výkonu práce vo verejnom záujme, že zamestnancom podľa tohto zákona sa môže stať fyzická osoba, ktorá

a/ má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu,

b/ je bezúhonná,

c/ spĺňa kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné predpoklady, ak to vyžaduje osobitný predpis,

d/ má zdravotnú spôsobilosť na prácu, ktorú má vykonávať, ak to vyžaduje osobitný predpis,

e/ bola zvolená alebo vymenovaná, ak osobitný predpis voľbou alebo vymenovanie ustanovuje ako predpoklad vykonávania práce vo verejnom záujme,

f/ spĺňa predpoklady na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami podľa osobitného predpisu, ak sa na dohodnutú prácu vyžadujú, a

g/ má poverenie podľa vnútorných predpisov podľa vnútorných predpisov príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, ak vyučuje náboženstvo.

Vo výpovedi z pracovného pomeru je potrebné nielen citáciou právneho predpisu, ale aj skutkovo konkretizovať (vymedziť) výpovedný dôvod tak, aby nebol zameniteľný, inak je výpoveď podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce neplatná. Dôvod výpovede z pracovného pomeru je skutkovo vymedzený nezameniteľným spôsobom vtedy, ak sú vo výpovedi okolnosti výpovedného dôvodu uvedené tak, že opísaný skutok je nezameniteľný s inými

skutkami. Je treba mať tiež na pamäti, že súd právnou kvalifikáciou (citáciou právneho predpisu), ktorú účastník vo výpovedi uvedie, nie je viazaný. Dôvod výpovede podľa § 63 ods.1 Zákonníka práce je nutné uviesť nielen tak, aby bolo zrejmé, ktorý z dôvodov uvedených v § 63 ods. 1 Zákonníka práce bol uplatnený, ale súčasne takým spôsobom, aby bolo nepochybné, v čom (skutkovo) spočíva. Bez tejto konkretizácie použitého výpovedného dôvodu zo skutkovej stránky nie je zabezpečené, že nevzniknú pochybnosti o tom, z akého dôvodu bol so zamestnancom pracovný pomer skončený, a že výpovedný dôvod nebude možné dodatočne meniť dopĺňaním skutkových údajov, ktoré výpoveď neobsahuje. Skutočnosti, ktoré boli dôvodom výpovede, pritom nie je potrebné rozvádzať do všetkých podrobností (detailov), lebo pre neurčitosť alebo nezrozumiteľnosť prejavu vôle je výpoveď z pracovného pomeru neplatná len vtedy, keď by sa nedalo ani výkladom prejavu vôle ustáliť, prečo bola daná zamestnancovi výpoveď. Výklad prejavu vôle môže však smerovať len k objasneniu jeho obsahu, teda k zisteniu toho, čo bolo skutočne prejavené, nemožno ním dopĺňovať vôľu, ktorú zamestnávateľ v čase dania výpovede síce aj mohol mať, ale ju neprejavil (neuviedol do výpovede). S prihliadnutím na tieto hľadiská je zrejmé, že výpovedný dôvod uvedený vo výpovedi z 29. apríla 2004, ktorý nevymedzuje, ktorý predpoklad ustanovený právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce navrhovateľka nespĺňa, nie je skutkovo vymedzený nezameniteľným spôsobom a ani výkladom nemožno tento nie konkrétne označený predpoklad ustáliť, keď odporca v tomto smere svoju vôľu vo výpovedi neprejavil. Dôvodne preto generálny prokurátor namietal neplatnosť výpovede podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce.

Opodstatnene sa v mimoriadnom dovolaní namieta aj neplatnosť výpovede podľa § 74 Zákonníka práce. Účinky splnenia povinnosti zamestnávateľa vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov výpoveď v zmysle tohto ustanovenia Zákonníka práce nastanú totiž len vtedy, ak žiadosť zamestnávateľa o prerokovaní skončenia pracovného pomeru výpoveďou alebo priložený návrh na skončenie pracovného pomeru výpoveďou obsahuje náležitosti výpovede určené v § 61 ods. 2 Zákonníka práce (porovnaj R 47/2007).

Podľa výsledkov konania odporca prerokovanie výpovede danej navrhovateľke so zástupcami zamestnancov doložil listom z 29. apríla 2004 (č.l. 25 spisu). V uvedenom liste odporca nekonkretizuje výpovedný dôvod, neuvádza, ktorý predpoklad na výkon dohodnutej práce navrhovateľka nespĺňa. Keďže takýto list odporcu neobsahuje náležitosti výpovede určené v § 61 ods. 2 Zákonníka práce, skutkovo nevymedzuje výpovedný dôvod tak, aby ho

nebolo možno zameniť s iným dôvodom, nebola splnená ani táto hmotnoprávna podmienka platnosti výpovede. Samotná citácia právneho predpisu bez bližšieho spresnenia výpovedného dôvodu, v danom prípade uvedenia, ktorý predpoklad, resp. predpoklady na výkon práce navrhovateľka nespĺňa, znamená, že k účinnému prerokovaniu výpovede zo strany zamestnávateľa s odborovým orgánom nedošlo a nebola preto splnená podmienka platnosti výpovede podľa § 74 Zákonníka práce.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zhodne s názorom generálneho prokurátora Slovenskej republiky uvedeným v mimoriadnom dovolaní má za to, že oba nižšie súdy nesprávne právne posúdili otázku platnosti výpovede danej navrhovateľke odporcom, keď nevzali do úvahy nedostatočne skutkovo konkretizovaný výpovedný dôvod v tejto výpovedi, ako aj v žiadosti o prerokovanie výpovede so zástupcami zamestnancov.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e v spojení s § 243f ods. 1 písm., c/ O.s.p., keďže to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Dovolací súd však nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 243 ods. 1 písm. b/ O.s.p., t.j. že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vada konania, ktorá mala mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci mala podľa názoru generálneho prokurátora spočívať v tom, že súd prvého stupňa sa neriadil záväzným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O.s.p.), lebo nedostatočne vykonal dokazovanie na splnenie ponukovej povinnosti inej vhodnej práce zo strany zamestnávateľa v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Je pravdou, že Krajský súd v Trenčíne v dôvodoch zrušujúceho uznesenia z 15. novembra 2005 sp. zn. 17 Co 138/05 dal pokyn pre súd prvého stupňa, že ak dospeje k záveru, že výpoveď je platná, bude potrebné, aby sa zaoberal ponukovou povinnosťou zo strany zamestnávateľa pri výpovedi, teda či a akého druhu pracovné miesto ponúkol odporca navrhovateľke, keď táto nespĺňala predpoklady na výkon dohodnutej práce (§ 63 ods. 2 Zákonníka práce). Súd prvého stupňa sa v ďalšom konaní touto otázkou zaoberal, pričom výsledkami dokazovania mal za preukázané, že odporca pre navrhovateľku nemá žiadne vhodné pracovné miesto. Rozsah skúmania tejto otázky nebol navrhovateľkou v nasledujúcom odvolacom konaní spochybnený a podľa názoru dovolacieho

súdu v postupe súdu prvého stupňa, ktorý namieta mimoriadne dovolanie, nie je možné vidieť vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Keďže oba rozsudky nižších súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky ich v celom rozsahu zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie(§243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 1, 2, O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného ako i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júla 2008

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :